

VALTUUSTOALOITE

Vuonna 2025 Suomessa toimitetaan kuntavaalit, joissa valitaan kuntien valtuustojen jäsenet toimikaudelle 1.6.2025–31.5.2029. Osana kuntavaaleihin valmistautumista tulisi Hailuodon kunnassa ratkaista kysymys siitä, mikä on näissä kuntavaaleissa Hailuodon kunnanvaltuustoon valittavien valtuutettujen lukumäärä. Tehtävä ratkaisu on voimassa uuden valtuuston koko toimikauden ajan eli 31.5.2029 saakka. Tällä hetkellä Hailuodon kunnanvaltuustoon kuuluu 17 valtuutettua.

Kuntalain säännökset Kuntalain (410/2015) 16 §:ssä on säädetty seuraavaa: Valtuutettujen lukumäärästä päättää valtuusto. Valtuutettuja valitaan pariton lukumäärä kunnan asukasluvun perusteella seuraavasti:

Asukasluku	Valtuutettuja vähintään
enintään 5 000	13
5 001–20 000	27
20 001–50 000	43
50 001–100 000	51
100 001–250 000	59
250 001–500 000	67
yli 500 000	79

Jollei valtuusto tee päätöstä valtuutettujen lukumäärästä, valtuutettuja valitaan laissa säädetty vähimmäismäärä. Valtuuston päätös vähimmäismäärää suuremmasta lukumäärästä tai aiemman päätöksen muuttamisesta on ilmoitettava oikeusministeriölle vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä. Valtuuston päätös valtuutettujen määrästä voidaan panna täytäntöön ennen kuin sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon.

Hailuodon asukasluku on alle 5000 eli kuntalain säännösten mukaan valtuustoon valitaan 13 valtuutettua. Jos tätä lukumäärää pidetään liian vähäisenä, tulee erikseen päättää suuremmasta määrästä. Jotta päätös voidaan ilmoittaa oikeusministeriöön 31.12.2024 mennessä, tulee valtuuston ratkaista asia viimeistään joulukuun alussa siten, että lainvoimaisuus päätökselle täyttyy.

Hailuodon kunnan hallintosäännössä ei ole otettu kantaa valtuuston kokoon. On valittu vanhan säännöksen mukaan 17 valtuutettua. Hallintosääntöpäätöksissä ei ole otettu kantaa myöskään vuoden 2025 vaaleihin, joten mikäli kunnassamme halutaan pitää 17 valtuutettua, siitä pitää tehdä päätös valtuustossa. Myöskään hallintosääntötyöryhmä ei ole ottanut asiaan kantaa.

Näin pienessä kunnassa on tärkeää, että edustuksellinen demokratia toimii kaikkien osalta, myös pienpuolueiden. Myös julkisessa keskustelussa esiintyy näkemystä, jonka mukaan olisi lähtökohtaisesti pienten puolueiden edun mukaista, että valtuustopaikkojen määrä olisi kuntaa koskevaa vähimmäismäärää suurempi. Hailuodon kunnan osalta

valtuutettujen lukumäärän vaikutusta valtuuston poliittiseen monimuotoisuuteen voidaan simuloida vaikka selvittämällä, kuinka valtuustopaikat olisivat vuoden 2021 kuntavaaleissa jakautuneet puolueiden kesken, jos valtuustopaikkojen määrä olisi ollut pienempi kuin 17 valtuutettua. Jakauma voisi olla hyvin erilainen.

Esitän valtuustoaloitteenani, että kunnanhallitus valmistelisi valtuustolle hyväksyttäväksi kiireellisesti päätöksen valtuuston koosta vuoden 2025 kuntavaaleja varten ja ilmoittaisi sen aikatauluja noudattaen oikeusministeriölle.

Hailuoto, 12.11.2024

Pirkko Rantasuo